

Opera 19. století

Milé maturantky, milí maturanti,

Mrzí mě, že se nyní pravděpodobně několik týdnů osobně nepotkáme, nepochybuji však, že vše úspěšně zvládneme i touto formou. Postupně budu zveřejňovat studijní podklady k jednotlivým okruhům maturitní zkoušky z dějin umění. Jakékoliv dotazy či připomínky můžete samozřejmě kdykoliv zaslat na mou mailovou adresu Josef.Mensik@gymnct.cz

Dnes se společně podíváme na vývoj opery v 19. století.

1. Připomeňte si vám již dobře známou definici opery, dobu vzniku této hudební formy, operní autory baroka a klasicismu, nezapomeňte na autora 1. české opery, opery B. Smetana a A. Dvořáka.
2. V 19. století rozlišujeme dva základní typy opery: tradiční neboli číslovanou a operu reformovanou.

Číslovaná opera je složena z jednotlivých čísel neboli výstupů (árie, recitativ, sborová vystoupení, samostatná orchestrální čísla, balet apod.) Tento typ opery reprezentují především italská skladatelé Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini, francouzský skladatel Georges Bizet. Opery jsou velmi zpěvné, melodické, některé melodie budete jistě znát.

Verdi: Nabucco (poslechněte si na Youtube sbor židovských otroků z této opery, poněkud neobvyklé je použití valčíkového rytmu), **Rigoletto** (doporučuji velmi známou tenorovou árii La donna e mobile), **Lombardané, La traviata, Aida, Othello**, ad. Řada melodií z Verdiho oper zlidověla, v 19. století se jeho díla stala symbolem postupného sjednocování Itálie. Verdi je pravděpodobně nejhranějším operním autorem na světě.

Puccini patří mezi průkopníky tzv. operního verismu, zjednodušeně se jedná o snahu zavést do operních libret prvky realismu. Je autorem oper **Bohéma, Tosca, Madame Butterfly** a také opery **Turandot** s nádhernou a velmi známou tenorovou árií Nessun dorma. Poslechněte si ji například v podání tří světoznámých tenorů Pavarottiho, Carrerese a Dominga.

Bizet byl sice skladatelem francouzského původu, část svého života však prožil ve Španělsku. Vliv španělského folklóru na jeho tvorbu krásně ilustruje jeho nejslavnější opera **Carmen** (poslechněte si zejména známou Habaneru a také Píseň toreadora). Za zmínku stojí i opery **Lovci perel** a **Džamila**.

Reformovaná opera odstranila rozdělení opery na jednotlivé výstupy a nahradila je tzv. nekonečnou melodií. Pro lepší orientaci posluchačů nově zavádí tzv. leitmotiv, tedy melodii charakterizující hlavní postavy či důležité myšlenky opery. Hlavním představitelem tohoto typu opery byl Richard. Wágner, který se velmi snažil o vyvážený poměr všech složek operního díla (složka hudební, literární, výtvarná, dramatická), tzv. gesamtkunstwerk.

Wágner byl velmi ovlivněn německou mytologií a filozofií F. Nietzscheho. Mezi jeho zásadní díla patří operní tetralogie **Prsten Nibelungův** (opery **Rýnské zlato, Siegfried, Soumrak bohů a Valkýra** s velmi působivou melodií Příjezd Valkýr, kterou si rozhodně poslechněte). Tato melodie se hojně vyskytuje také ve filmech, například ve válečném dramatu F. F. Coppoly Apocalypse Now. Dále pak například opera **Lohengrin** se známým svatebním pochodem, opera **Bludný Holanďan** a také jediná komická opera **Mistři pěvci norimberští**.

Mějte na paměti, že poslech kvalitní hudby má blahodárný vliv na lidskou psychiku a udržujte si dobrou náladu. Do konce března se těším na vaše hudební recenze, které mi prosím pošlete na výše uvedenou mailovou adresu.

J. Mensík

